

### 3e verslag van de Blauwe Reiger Werkgroep

Dit verhaaltje wil een globale samenvatting geven van de tellingen in het seizoen '78/'79. Het leek nuttig hierbij eens een precieze afbakening van de telgebieden op te nemen. Elders in dit blad vindt u een exemplaar van het nieuwe telformulier, dat een betere standaardisering van de gegevens moet opleveren. Op de achterzijde ervan zijn nog eens alle oude telinstructies weergegeven en losse exemplaren van dit formulier kunt u altijd bij één van ons drieën krijgen.

Resultaten van de uitwerkavonden: Alle 4 de tellingen zijn op verzamelstaten ingevuld, 3 zijn op grote kaarten ingetekend en 2 van de 4 zijn al verder bewerkt en op verschillende manieren uitgesplitst. Op 17 januari gaan we dit afmaken en een methode bespreken volgens welke we de biotopen in willen delen.

#### Telgebiedomschrijving:

1. Osdorper Boven- en -Binnenpolder, Lutkemeerpolder, Middelveldsche Akerpolder.
2. Oostgrons van gebied 1., Haarlemmerweg, Einsteinweg, Rembrandtpark, Westlandgracht, Plesmanlaan m.u.v. gebied 3.
3. Sloterplas, Burg. Cramergracht, Erasmusgracht en -park.
4. Plesmanlaan, Ringvaart, Nieuwe Meer, Schinkel, Heemstedestraat.
5. Schinkel, Vondelpark, Stadhouderskade, Amstel, Ringweg Zuid.
6. Amsterdamse Bos.
7. Amstelveenseweg, Ringweg Zuid, Amstel, Kalfjeslaan.
8. Kalfjeslaan, Amstel, Burg. Van Sonweg, rand van het Bos.
9. Burg. Van Sonweg, Amstel, Messerlaan, rand bebouwde kom, Bosrand en het n.o.-gedeelte van de Noorder Legmeerpolder.
10. Amstel, Burg. Stramanweg, spoorlijn Utrecht.
11. Gelderse kade, Het IJ, Nieuwe Diep, Zeeburgerdijk, spoorlijn Utrecht, Amstel m.u.v. gebied 13.
12. Zeeburgerdijk, Schellingwouderbrug + Zzijde IJ-eiland, Nieuwe Diep, Oosterringdijk, Weespertrekvaart, spoorlijn Utrecht.
13. Artis.
14. Oosterringdijk, Nieuwe Diep, NOzijde A'dam-Rijnkanaal, Muiderstraatweg.

In bijgaande tabel staan de aantallen waargenomen reigers tijdens de 3 tellingen ingedeeld in bloedklassen van ongeveer oplopende volgorde.

Om wat makkelijker met de getallen te kunnen werken, zijn op grove wijze ongeveer de volgende samenvoegingen tot stand te brengen:

1<sup>e</sup>jaars = I, 2<sup>e</sup>jaars = I/IIa + IIa + II, ouder dan 2<sup>e</sup>jaars (>2<sup>e</sup>j) = >I + IIb + IIb/III + III. Nu hebben we dus 3 groepen ipv 9.

Dat het totaal aantal in januari zelfs iets hoger is dan in oktober komt waarschijnlijk doordat er grotere concentraties waren en er minder eenlingen aan de aandacht ontsnapt zijn. Er zijn wat 1<sup>e</sup>jaars weggetrokken of doodgegaan en 40 >2<sup>e</sup>jaars vogels méér gezien.

Een beetje vreemd is dan wel het gelijk blijven van de 2<sup>e</sup>jaars; zijn daar evenveel afgegaan als dat er bijkwamen, of zijn het zelfs dezelfde vogels? In dat laatste geval moeten ze van Diemen, A'veenMoord en A'damWest verplaatst zijn naar Artis, Duivendr.polder en het A'damse Bos.

Tov. de winter zijn in mei de 1<sup>e</sup> en 2<sup>e</sup>jrs. met 2/3 afgenomen en de >2<sup>e</sup>jrs. gehalveerd. Hierbij komen echter nog de in de kolonies verblijvende reigers, zodat uiteindelijk de 1<sup>e</sup> en 2<sup>e</sup>jrs. waarschijnlijk gehalveerd zijn en de >2<sup>e</sup>jrs. gelijk gebleven zijn in mei.

Nevenstaand tabelletje laat de procentuele samenstelling zien van de 3 verzamelgroepen en dit ook voor november '79.

Het hoge percentage 1<sup>e</sup>jrs. in mei wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de pas uitgevlogen jongen.

Dat het broedseizoen in '79 vrij slecht is verlopen zien we terug in het lagere aantal 1<sup>e</sup>jrs. in nov '79 tov. okt '78.

Tot zover enkele bespiegelingen die geheel voor verantwoording van H.S. komen. Tezijnertijd zal er een uitgebreidere rapportage plaatsvinden.

|         | 1 <sup>e</sup> | 2 <sup>e</sup> | >2 <sup>e</sup> |       |
|---------|----------------|----------------|-----------------|-------|
| okt '78 | 28             | 17             | 55              | (349) |
| jan '79 | 23             | 15             | 62              | (399) |
| mei '79 | 23             | 8              | 69              | (143) |
| nov '79 | 20             | 19             | 61              | (374) |

BRW-koordinatoren:

Alfred Blok

tel. 711745

Joop Buker (formulier)

152766

Henk Sandee (verhaaltje)

122509

volgende telling:

2+3 febr. (opgeven svp!)

|                      | I           | I/IIa | IIa | >I | II | IIb | IIb/III | III | ? | tot | I           | I/IIa | IIa | >I | II | IIb | IIb/III | III | ?  | tot | I       | I/IIa | IIa | >I | II | IIb | IIb/III | III | ? | tot |
|----------------------|-------------|-------|-----|----|----|-----|---------|-----|---|-----|-------------|-------|-----|----|----|-----|---------|-----|----|-----|---------|-------|-----|----|----|-----|---------|-----|---|-----|
| 1. polders-West      | 7           |       | 2   |    |    | 5   | 5       | 20  |   | 39  |             |       |     |    |    | 2   |         | 3   |    | 5   | 1       |       | 4   | 2  |    |     | 2       | 4   |   | 13  |
| 2. A'dam-West        | 3           |       | 4   |    | 1  | 7   | 1       | 12  | 1 | 29  | 24          | 1     | 1   |    |    | 11  |         | 18  |    | 55  | 3       |       |     |    |    | 2   |         | 4   |   | 9   |
| 3. Sloterplas        | 5           | 1     |     |    |    | 4   | 5       | 4   | 1 | 20  | 3           |       | 1   |    |    | 4   | 3       | 8   | 24 | 43  |         |       |     |    |    |     |         |     |   | 0   |
| 4. A'dam-ZuidWest    | 2           |       | 2   | 2  | 2  |     |         | 5   |   | 13  |             |       |     |    |    |     |         |     |    | 0   |         |       |     |    |    |     |         | 1   |   | *1  |
| 5. A'dam-Zuid        | 4           |       | 2   |    |    | 2   |         | 1   |   | 9   |             |       |     |    | 1  | 1   | 2       | 2   |    | 6   |         |       |     |    |    | 2   |         | 1   |   | 3   |
| 6. Amsterdamse Bos   | 6           |       | 1   |    |    | 5   | 3       | 16  |   | 31  | 14          |       | 8   |    | 1  | 11  |         | 29  |    | 63  | 8       |       |     |    |    | 5   |         | 9   |   | *22 |
| 7. Buitenveldert     | 1           |       | 1   |    |    | 3   | 1       | 4   |   | 10  |             |       |     |    |    |     |         | 1   |    | 1   | 1       |       |     |    |    | 1   | 1       | 10  |   | 13  |
| 8. Amstelveen-N      | 6           |       |     |    | 7  |     |         | 10  |   | 23  |             |       |     |    |    |     |         |     |    | 0   |         |       | 3   |    |    |     |         | 1   |   | *4  |
| 9. Amstelveen-Z      | 12          |       | 3   |    |    |     |         | 13  |   | 28  |             |       | 1   |    |    | 3   |         | 6   |    | 10  | 5       |       |     |    |    | 1   |         | 4   |   | 10  |
| 10. Duivendr. polder | 18          |       |     |    |    | 2   | 5       | 7   | 1 | 33  | 6           |       | 3   |    | 4  |     | 5       | 10  |    | 28  | 4       |       | 1   |    |    | 1   |         | 5   |   | 11  |
| 11. havens-Oost      | 3           |       |     |    | 2  |     |         | 6   | 1 | 12  | 3           |       | 4   | 16 |    | 3   |         | 5   |    | 31  |         |       |     | 1  |    |     |         | 5   | 3 | *9  |
| 12. A'dam-Oost       | 12          |       | 3   |    | 3  | 3   |         | 15  | 1 | 37  | 9           |       | 8   |    |    | 7   | 1       | 10  | 2  | 37  | 8       |       |     |    | 1  | 6   | 3       | 7   |   | *25 |
| 13. Artis            | 10          |       | 14  |    |    | 2   |         | 7   |   | 33  | 16          |       | 20  | 6  |    | 14  |         | 20  |    | 76  |         |       |     |    |    |     |         |     |   | *   |
| 14. Diemen           | 8           | 2     | 1   |    | 6  | 4   | 2       | 9   |   | 32  | 10          |       | 3   |    |    | 11  | 4       | 16  |    | 44  | 2       |       | 2   |    |    | 4   |         | 14  | 1 | 23  |
| 15. Bijlmer          |             |       |     |    |    |     |         |     |   |     |             |       |     |    |    |     |         |     |    |     |         |       |     |    |    |     |         |     |   |     |
| Totaal               | 97          | 3     | 33  | 2  | 21 | 37  | 22      | 129 | 5 | 349 | 85          | 1     | 49  | 22 | 6  | 67  | 15      | 128 | 26 | 399 | 32      |       | 10  | 3  | 1  | 22  | 6       | 65  | 4 | 143 |
| in procenten         | 28          | 1     | 9   | 1  | 6  | 11  | 6       | 37  | 1 | 100 | 21          |       | 12  | 6  | 2  | 17  | 4       | 32  | 7  | 101 | 22      |       | 7   | 2  | 1  | 15  | 4       | 45  | 3 | 99  |
|                      | oktober '78 |       |     |    |    |     |         |     |   |     | januari '79 |       |     |    |    |     |         |     |    |     | mei '79 |       |     |    |    |     |         |     |   |     |

\* = in het betreffende telgebied ligt een broedkolonie, die zelf niet geteld is



# TOELICHTING BIJ TELFORMULIER-BLAUWE REIGER-ONDERZOEK

Hieronder worden enkele richtlijnen gegeven voor het meewerken aan het Blauwe Reiger-onderzoek en het invullen van het telformulier. Door gebruik te maken van de standaardterminologie wordt de uitwerking van de gegevens zeer vereenvoudigd. Waarnemer, telgebied en datum zullen geen problemen geven.

Tijd: steeds waarnemingstijd noteren. Start, (pauze) en eindtijd van de telling noteren.

Plek: plaatsaanduiding d.m.v. genummerde stip op het topografische kaartje. Op het telformulier het corresponderende nummer noteren.

Kleed. Voor het kleedonderscheid is een klassenindeling gemaakt:

|                      | I | IIA | IIB | III |                               |
|----------------------|---|-----|-----|-----|-------------------------------|
| Grauwzwarte bovenkop | + | +   | -   | -   |                               |
| Grauwe hals          | + | +   | -   | -   |                               |
|                      | - | -   | -   | +   | Wit voorhoofd                 |
|                      | - | +   | +   | +   | Witte bovenkop                |
|                      | - | +   | +   | +   | Kontrast                      |
|                      | - | +   | +   | +   | Zwarte V op buik              |
|                      | - | +   | +   | +   | Lange siervoren               |
|                      | - | +   | +   | +   | Geheel zwarte schoudervlek    |
|                      | - | +   | +   | +   | Blauwgrijze veren vl. en rug. |

De tabel is als volgt samen te vatten. De vogels vallen uiteen in 2 hoofdgroepen: I - geheel in jeugdkleed, en IIB/III - geheel uitgekleurd. Bij twijfel tussen deze groepen, omdat kenmerken van beide groepen aanwezig zijn, heeft men te maken met een IIA. Een IIB is een III met een niet geheel wit voorhoofd. Het is van belang voor het onderzoek dat zo min mogelijk menggroepen (anders dan IIB/III) gemaakt worden. Vaak geeft enige tijd wachten of de vogel van een andere kant bezien, voldoende informatie.

Activiteit. Hierbij wordt genoteerd wat de vogel deed toen hij voor het eerst werd waargenomen. Bij landende exx. wachten op eerste duidelijke gedrag na het dalen. De volgende afkortingen kunnen worden gebruikt: FS = fouragerend stilstaand, FL = fouragerend lopend, NF = niet fouragerend. Onder fourageren wordt alle gedrag verstaan waarbij de reiger met geheel of gedeeltelijk gestrekte nek het gebied voor hem fixeert. Bij niet fourageren staat de reiger ineengedoken (desnoods naast een visser of op een voerplaats) of doet iets anders. Gedragsveranderingen of nauwkeuriger omschrijvingen kunnen vermeld worden, bijv.

NF poetsen, rusten, baden, vechten, enz. Opvliegende exx. waarvan voorafgaand of later gedrag niet werd vastgesteld geeft men aan met een oplopende pijl. Overvliegende exx. onderaan het formulier noteren.

Standplaats. Ook voor een nauwkeuriger omschrijving van de plaats waar de reiger zich bevindt zijn er enkele afkortingen. L = op land, O = op/in oever (vanuit dat standpunt kan hij het water of de waterrand bejagen), W = in water, IJ = op ijs. Bij 'ijs' vermelden of de vogel bij een wak staat. Andere standplaatsen gewoon omschrijven, bijv. brug, gebouw, lantaarnpaal, dukdalf, enz.

Bijzonderheden. Zeer belangrijk is de aanwezigheid van ringen. Gewoonlijk zitten de ringen boven het loopbeen. Noteren om welke poot de ring zit: RB=rechts-boven, LB= links-boven. De positie is essentieel. Alleen als van beide poten is gezien dat er boven het loopbeen geen ring aanwezig is, wordt opgegeven dat de vogel ongeringd is (d.m.v. een liggend streepje). Als er ringen aan het loopbeen worden waargenomen, dit opgeven met RO= rechts-onder of LO= links-onder. Speciale kleurringen of afleesringen apart vermelden. Verder kunnen allerlei belangrijke extra gegevens vermeld worden. Gevangen of mogelijke prooi. D.m.v. accolade welke vogels bijeen in een groep stonden en hun onderlinge afstand. De aanwezigheid van sportvisserd, bijv. SV op 10 m. Over bijvoer-activiteiten. Zo mogelijk informatie verzamelen bij vissers en voerders over hoeveelheden en soort voer.

Het hiernaast afgebeelde telformulier is als voorbeeld bedoeld. Echte formulieren zijn te verkrijgen bij Alfred Blok, Joop Buker of Henk Sandee.